

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Vi skal gerne tage det igen. Nu er det ikke det, der er til debat, men for alles skyld vil jeg sige, at det, der er mit synspunkt, er følgende: Jeg tror ikke på, at man, hvis man gennemfører et forslag om anonym vidneførsel, så vil få domstolene til at dømme nogen på den forklaring, man får på baggrund af den anonyme vidneførsel. Så kan den være et led i en samlet vurdering af sagen, men jeg tror ikke, at man får en domstol til at dømme på det grundlag. Jeg mener i øvrigt også, at det er i modstrid med vigtige retsprincipper og det, der kendetegner retsstaten.

Det er mit synspunkt. Men det kan godt ske, at hr. Helge Adam Møller kan finde eksempler på, at der er lande, der har det. Og det kan også være, at der har været perioder i Danmarks historie, hvor man har haft videre rammer for anonym vidneførsel, end man har i dag.

Vi har det vidnebeskyttelsesprogram, de vidnebeskyttelsesbestemmelser, der er knyttet til lovgivningen i dag, og dem bruger domstolene naturligvis. Der kan man betrygge vidner langt hen ad vejen, og i øvrigt er situationen i Danmark den, at det at vidne ved danske domstole er meget betryggende. Det er meget, meget sjældent, at et vidne kommer ud for begivenheder, der knytter sig til den gerning, vedkommende vidner om. Heldigvis. Og det skal vi jo alle sammen bidrage til og forklare ude i det ganske land, så vi ikke skræmmer personer, så de ikke tør vidne ved danske domstole.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg tror, vi skal holde os til lovforslaget, og det drejer sig ikke om anonyme vidner.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu sagde justitsministeren, at lovforslaget her jo ikke omhandlede efterretningsaktivitet. Derfor vil jeg godt høre, om ministeren ikke kan bekræfte, at det her lovforslag og spørgsmålet om at kunne indhente oplysninger, teleoplysninger, ikke bare omhandler forbrydelser, som er begået, men også omhandler mistanke om forbrydelser, som kan blive begået i fremtiden, altså som blot er planlagt.

For ellers er der simpelt hen noget i ministerens fremlæggelsespapir, jeg ikke forstår.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hr. Søren Søndergaard har ret i, at der kan være tale om kriminalitet, som planlægges. Det er ikke kun – jeg skal undskylde, hvis jeg kom til at skabe det indtryk – kriminalitet, der er begået.

Det kan knytte sig til kriminalitet, men det skal være en kriminalitet af den karakter, at strafferammen er over 6 år, og at der er tale om fare for menneskers liv, helbred og store samfundsværdier.

Så det kan godt knytte sig til det område, som hr. Søren Søndergaard spurgte om, men det er ikke rettet ind mod efterretningsmæssige spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det vil sige, at det f.eks. kunne være blevet anvendt i forbindelse med Ribuskonflikten, hvor jeg jo mener, at man med henvisning til den paragraf i straffeloven, der omhandler samfærdsel mellem landsdelene, den udvidede sabotageparagraf, faktisk gav tilladelse til rumaflytning.

Det vil sige, at man i en lignende situation ville kunne give denne her tilladelse. Det kan ministeren formentlig bekræfte heroppefra.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 209: Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Forvoldelse af fare for smitte med en livstruende og uhelbredelig sygdom). Af justitsministeren (Frank Jensen). (Fremsat 28/3 2001).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Ved gennemlæsning af det fremsatte lovforslag her, L 209, kan det meget klart konstateres, at baggrunden for det her forslag ikke er en ændring af dansk hiv-/aids-politik. Det er vi meget godt tilfredse med, for den har vi ikke ønsket ændret.

Men derimod kan vi glædeligvis konstatere, at behandlingen af sygdommen er blevet så meget bedre, at den gennemsnitlige levetid for smittede er blevet meget længere. Det er absolut godt, og det synes jeg også der er grund til at glæde sig over.

Men vi er også nødt til samtidig at konstatere, at sygdommen stadig væk er uhelbredelig og dødelig, og derfor bør det også fortsat være strafbart, når en person hensynsløst udsætter andre for smitterisiko.

Fastholder vi ikke muligheden for fremover at straffe personer, der ved, at de er smittede, og som alligevel har samleje eller på anden måde ved grov hensynsløshed udsætter andre for smitten, finder vi det absolut stødende for retsbevidstheden.

Vi kan også godt støtte den foreslåede ændring af retsplejeloven, så den forurettede i sådanne sager får mulighed for at få beskikket en bistandsadvokat. Det tror jeg faktisk er et meget positivt skridt, som vi synes der her er lagt op til. Vi kan også tilsvarende støtte den bemyndigelse til ministeren, der gives med lovforslaget, til at kunne inddrage andre livstruende og uhelbredelige sygdomme under straffelovens § 252, stk. 2.

Vi kender kun i dag hiv/aids, men vi kan jo desværre ikke vide, om der på et senere tidspunkt dukker tilsvarende sygdomme op. Vi håber det ikke, men omvendt finder vi det rigtigt at give den bemyndigelse, så man har en mulighed for inden for de her snævre rammer også at kunne medtage det, hvis det skulle blive nødvendigt.

Men som det fremgår, så kan vi støtte det fremsatte forslag.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er der jo meget tale om, at den her lovgivning handler om hiv og aids. Men hvis man ser konkret på § 252, stk. 2, og så åbner for, at justitsministeren får en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke sygdomme der er omfattet af

stk. 2, finder fru Lissa Mathiasen så ikke, at det vil være nødvendigt, at man præciserer meget nøje, hvad en uhelbredelig sygdom er?

I den forbindelse skal jeg gøre opmærksom på, at efter den kendte viden er et forkølelsessår uhelbredeligt. Jeg ved godt, at det er en konkret beskrivelse, men skal vi ikke have en meget nøje definition af, hvad det er, fordi man jo giver fremtidige justitsministre sammen med fremtidige sundhedsministre mulighed for at fastsætte en bekendtgørelse, uden at Folketinget er involveret?

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Nu er der jo som punkt 1 selvfølgelig altid mulighed for, vi under udvalgsarbejdet kan diskutere, om det er præciseret godt nok.

Men jeg tror omvendt, det vil være klogt, hvis fru Anne Baastrup læste videre og læser det i den sammenhæng, det rent faktisk er skrevet, for der står ikke bare »uhelbredelig«, men »uhelbredelig og dødelig«. Og mig bekendt plejer et forkølelsessår ikke også at være dødeligt.

Det er altså de to ting i sammenhæng. Derfor er det, at vi i dag, heldigvis – det var også det, jeg understregede før – er i en situation, hvor vi må konstatere, at vi ikke kender andre former for sygdomme, der både er uhelbredelige og dødelige. Men omvendt er vi parate til at sige, at den bemyndigelse vil vi godt sætte ind, hvis noget sådant, hvad vi ikke håber, skulle ske.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Så er jeg simpelt hen meget uforberedt. Jeg har taget fat i lovforslaget, sammenholdt med gældende lov, og i § 252, stk. 2, står der: »På samme måde straffes den, der på hensynsløs måde gentagne gange eller under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder forvolder fare for, at nogen smittes med en livstruende eller uhelbredelig sygdom.«

Så er det klart, at der også er en henvisning til stk. 1. Men jeg synes i hvert fald, at vi har et lillebitte problem dér.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg skal complimentere fru Anne Baastrup for den megen grundighed, som fru Anne Baastrup også i denne sag har lagt for dagen i forbindelse med sine forberedelser, og jeg skal beklage, at der i bilag til lovforslaget har indsneget sig en

trykfejl i beskrivelsen af den gældende formulering. Der skulle ikke stå »eller«, men der skulle stå »og«, og det giver forklaringen på, at fru Lissa Mathiasen har ret i, at også den gældende bestemmelse knytter sig til, at det er en sygdom med dødelig udgang.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan bekræfte, at justitsministeren har ret. Jeg står med den originale straffelov. Der står »og«.

Jeg skal om det nærværende lovforslag sige, at Venstre kan støtte et forslag om, at straffeloven opdateres, så det med sikkerhed bliver strafbart at påføre en anden en livstruende sygdom. Det er en meget grov overtrædelse, og det skal klart være strafbart, og vi har bemærket, hvor høje straffene er i Sverige.

Men vi ønsker loven skærpet. Vi finder det ikke rimeligt og heller ikke særlig logisk, at det af den nuværende § 252, stk. 2, fremgår, at man skal have begået flere forhold for at kunne blive straffet.

Det er helt ulogisk. Enten er det farligt, eller også er det ikke farligt, og det er farligt. Derfor skal man selvfølgelig straffes for ét forhold, og derfor vil vi stille ændringsforslag til det nuværende stk. 2.

Vi kan altså støtte hensigten i forslaget, men vi kan ikke give ministeren nogen god karakter, hverken for det tekniske eller det kunstneriske indtryk. Tværtimod er det præcis det samme lovsjask som i 1994, og man kan undre sig over, at regeringen ikke er blevet klogere.

Hvordan var det nu, det var i 1994? Jo, der kom jo en frifindende dom ved Højesteret, og en socialdemokratisk justitsminister gennemførte i huj og hast vilde dyr en hovsalovgivning, og det skulle indføres lige med det samme. Ingen diskussion om det sundhedsmæssige, ingen diskussion ønskede man om, hvorvidt behandlingsmetoderne ville blive ændret. Vi prøvede at stille spørgsmål til det hele, men vi kunne ikke få noget svar. Og nu gør man det samme.

Man kommer med et lovforslag i sidste øjeblik, og det er en lov, som kommer, ikke fordi regeringen har overvåget den nuværende lovgivning, men fordi der er en sag igen, som viser, at heller ikke denne lov kan bruges. Først var der et Folketing, der mente, at § 252 kunne bruges. Det sagde Højesteret at den ikke kunne. Så lavede man en ny lov. Og nu viser det sig, at den heller ikke kan bruges.

I 1994 skrev jeg selv i Ekstra Bladet en artikel, hvor jeg frabad mig en ny hovsalovgivning, der

ville medføre frifindelser, men vi fik alligevel en hovsalovgivning, der medfører frifindelser eller gør, at Statsadvokaten ikke vil rejse tiltale. Jeg vil sige til ministeren: Jeg synes, det er for ringe, at der ikke er gjort noget ved det her for længst.

Vi har jo siden 1995 vidst det glædelige – det synes jeg også skal understreges – at man nu kan behandles aids på en sådan måde, at man om ikke just kan helbrede, så i hvert fald kan undskyde døden og forhåbentlig også gøre livskvaliteten langt bedre.

Dertil kommer, at ministeren er så sent ude, at ministeren har overtrådt alle de aftaler, vi i vort ansigts sved her i Folketinget har forsøgt at få gennemført med regeringen om, at lovkvaliteten skal være bedre, at arbejdsforholdene for Folketinget skal være bedre, og at hørings svarene skal foreligge i ordentlig tid. I øvrigt synes jeg også, det er uartigt over for de høringsberettigede at sende forslaget ud på et så sent tidspunkt. Vi står i den situation, at vi ikke har haft mulighed for at læse hørings svarene, og derfor må forhandlingerne i dag selvfølgelig blive derefter.

Jeg må sige, at formuleringen om, at det strafbare skal fremgå af en betænkning, som ministeren udfærdiger, er jeg meget betænkelig ved. Det må være en nydannelse i dansk strafferet. Jeg tror godt, vi kan blive enige om, at det skal præciseres helt nøje i selve straffeloven, for at det overhovedet kan være rimeligt. Nu har justitsministeren i det foregående forslag talt så meget om retssyn og retsstat, men i en retsstat skal det sandelig også være sådan, at enhver borger kan læse i straffeloven, hvad der er en overtrædelse af den. Det må være minimum.

Der er altså mange ting i forslaget og i proceduren, der skal forbedres, og ministeren skal også forbedre sig. Men der skal ikke herske tvivl om, at Venstre ønsker, at det at påføre andre aids eller anden dødbringende sygdom naturligvis skal være strafbart, og det skal være strafbart allerede den første gang.

(Kort bemærkning)

Lissa Mathiasen (S):

Jeg sad egentlig og undrede mig lidt, da jeg hørte fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg, og jeg synes egentlig, det ville være interessant at vide, om den ordførertale, der er blevet holdt i dag, dækker Venstres gruppes holdning.

Af den måde, hvorpå fru Birthe Rønn Hornbech talte i dag, lød det faktisk, som om det, der blev henvist til i forbindelse med behandlingen af lovforslaget fra 1994, dannede udgangspunkt.

Dengang var det mig bekendt samtlige fra Venstres gruppe, der stemte for lovforslaget, bortset fra fru Birthe Rønn Hornbech, og derfor synes jeg, det er interessant at høre i dag, om Venstres gruppe rent faktisk står bag, ikke mindst på baggrund af nogle af de udtalelser, som hr. Jensby kom med i forbindelse med andenbehandlingen den 24. maj 1994, hvor hr. Jensby sagde:

»Den ændring har mit parti bortset fra et par enkelte støttet lige fra lovforslagets fremkomst. Den blev genstand for kritik fra nogle mere eller mindre retslærde rundt omkring på vores universiteter, som kunne finde nogle mere eller mindre vægtige argumenter imod forslaget.«

Det vil altså sige: Venstre stod bag den lovgivning, som blev vedtaget i 1994, og det glædede vi os over dengang. Men så meget mere synes jeg, det er interessant at høre, om fru Birthe Rønn Hornbech også har Venstre bag sig i dag.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Nu kan jeg forstå, at fru Birthe Rønn Hornbech agter at ændre bestemmelsen i § 252, stk. 2., så der ikke skal foreligge krav om gentagne forhold. Jeg vil så godt bede fru Birthe Rønn Hornbech forklare her fra talerstolen, hvordan fru Birthe Rønn Hornbech vil føre bevisbyrden, hvis der er tale om parforhold, hvor den ene desværre smittes af den anden, og der så skal kunne straffes efter § 252, stk. 2. Hvordan vil fru Birthe Rønn Hornbech gennemføre bevisførelsen, så fru Birthe Rønn Hornbech kan være helt sikker på, at den bestemmelse fører til, at de mennesker kommer mange år i fængsel?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Når den nugældende straffelov forlanger, at der skal være flere forhold, betyder det jo, at en person, der har begået 20 forhold, kan slippe, hvis kvinderne ikke taler sammen, for så kommer det måske aldrig til politiets kundskab. Men det er præcis det, der er sket i sagen fra Frederikshavn: fordi det står i avisen, taler kvinderne sammen, og så kan politiet gribe ind. Det kan ikke være rigtigt, at for at der kan gennemføres en straffesag, skal det have stået i avisen. Det er vi imod, og derfor mener vi, at det første forhold skal kunne straffes. Men fru Anne Bastrup har ret i, at her gælder det som for al mulig anden kriminalitet: Der er ting, der kan være vanskelige at bevise.

Vi stillede et ændringsforslag i 1994 om, at det også skulle gælde for ét forhold, og det stiller vi igen denne gang. Sandheden er jo – nu må justitsministeren korrigerer mig, hvis jeg husker forkert – at det oprindelige regeringsforslag gik på, at der kun skulle være ét forhold, men der var og med rette så megen tummel om det elendige lovforslag, at regeringen alligevel gik med til, at der skulle være flere forhold. Men det ønskede Venstres folketingsgruppe ikke, og derfor stillede vi ændringsforslag om, at forslaget skulle tilbage til den oprindelige skikkelse. Jeg tror, jeg husker rigtigt, men jeg tager det forbehold, at jeg kan huske forkert.

Jeg erkender over for fru Anne Bastrup, at der kan være bevisvanskeligheder i nogle af sagerne. Men jeg mener altså, det er fuldkommen uholdbart, at man skal løbe rundt til alle mulige kvinder, der så enten skal tale sammen eller læse i avisen, at her er der en sag, de burde gå til politiet med. Det er min begrundelse.

Jeg har egentlig ikke lyst til at kommentere fru Lissa Mathiasen. Jeg troede egentlig, det var i strid med fru Lissa Mathiasens etik at spørge, om den, der fremtræder som et partis ordfører, også er ordfører. Det synes jeg er uartig. Jeg stemte imod i 1994, men hvordan jeg stemmer denne gang, har jeg ikke sagt noget om.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Grunden til mit spørgsmål var simpelt hen blot at få helt styr på, om fru Birthe Rønn Hornbech mener, at der er mere kvalitet i lovgivningen, hvis man fjerner ordet »gentagne«.

I den forbindelse vil jeg også høre, om fru Birthe Rønn Hornbech mener, man også skal fjerne ordene »skærpende omstændigheder«, for fru Birthe Rønn Hornbech har fuldstændig ret i, at det var noget, der kom ind under udvalgsbehandlingen i et forsøg på at rette op på et lovforslag, der blev lavet i huj og hast, og som formentlig var blevet vedtaget uden om regeringen... nej, undskyld.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg er ked af, hvis fru Birthe Rønn Hornbech har misforstået mit spørgsmål, for det var faktisk ikke et forsøg på hverken at være uartig eller at være noget andet af lignende karat.

Jeg spurgte, fordi det kom til at fremstå, som om fru Birthe Rønn Hornbech med henblik på 1994-debatten talte om, at sådan og sådan mente

vi i Venstre dengang. Her ved jeg – det kan vi jo notorisk se af forhandlingerne fra 1994 – at fru Rønn Hornbech stemte anderledes end den øvrige Venstregruppe, og derfor spurgte jeg lige så stille: Er dette her Venstres holdning? Der lå faktisk ikke andet i det, men jeg syntes, det var naturligt at vide det, og det er vel også meget rimeligt, at vi ved, hvordan partierne stiller sig.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ja, nu forhindrede min beskedenhed mig i ligefrem at stå her og sige: Jeg fik jo ret. Men nu opfordrer fru Lissa Mathiasen mig til at sige det. Jeg fik jo ret, og det var derfor, jeg læste op af den artikel og sagde, at det var en elendig lov og også er det denne gang. Skulle det være forbudt at sige det? Og er der nogen i Folketinget, der er imod, at man ikke laver love, som medfører en masse frifindelser, fordi loven ikke er i orden? Det er jo præcis det, der er problemet.

Nu udstiller fru Anne Bastrup det igen: Er det en bedre lov kvalitet, hvis der kun står »ét forhold«, og hvis der står »skærpende« eller ikke står »skærpende«, og hvad med ægtefæller? Jamen det er præcis det, der er problemet, og det fik vi ikke tid til at diskutere sidste gang. Vi fik ikke lov til det, og vi får åbenbart heller ikke lov til det denne gang, fordi forslaget kommer så sent. Det er jo det, der er så uanstændigt, for selv om der vel er et meget stort flertal for, at der skal straffes, skal arbejdet jo gøres ordentligt, og det er det aldrig blevet. Vi har aldrig taget den diskussion, om vi også skal kriminalisere forhold inden for ægteskab. Det stillede jeg spørgsmål om sidste gang, men der var ingen, der gad diskutere det. Men vi er da inde i noget meget moralsk, og er det justitsministerens opfattelse, at ægtefæller skal straffes?

De ting vil vi godt have svar på, og der står ikke ret meget i lovforslaget. Der står ikke meget mere, end der gjorde sidste gang, men det er da en væsentlig diskussion. Det var de spørgsmål, jeg rejste sidst, og jeg synes, det er udmærket, at vi kan gøre det igen, og så kan vi jo håbe, at vi får bedre svar denne gang. Men desværre må vi jo sige: Forudsigelserne holdt stik, nu er man altså parat til at begå den samme fejl én gang til.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Fru Anne Bastrup for en kort bemærkning, og det er den tredje i denne runde.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Det er lige præcis derfor, jeg ikke forstår fru Birthe Rønn Hornbech.

Fru Birthe Rønn Hornbech vil kriminalisere almindelige parforhold, hvis det går galt. Fru Birthe Rønn Hornbech kan godt forstå, at det er vanskeligt at strafbelægge almindelige parforhold, men ikke desto mindre vil fru Birthe Rønn Hornbech fjerne bestemmelsen om gentagne forhold, gentagne gange. Det, der skulle begrænse området, så det hensynsløse og det forfærdelige kom frem, vil fru Birthe Rønn Hornbech fjerne, og det er derfor, jeg simpelt hen overhovedet ikke forstår, hvor fru Birthe Rønn Hornbech er henne i denne sag.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Fru Lissa Mathiasen for en kort bemærkning, og det er også den tredje i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg er nødt til at sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at jeg har altså meget svært ved – og det tror jeg også andre har – at se den større juridiske videnskab i det, der faktisk er årsagen til denne ændring.

Det, der er årsagen til denne ændring, det ændringslovforslag, der kommer fra justitsministeren, er rent faktisk, at man i kraft af nye behandlingsformer er i stand til at give de mennesker, der er blevet smittet, mulighed for en forlængelse af deres liv. I kraft af nogle kombinationsbehandlinger er man i stand til at give dem en smule forlængelse. Man kan ikke fjerne, at det er dødeligt at få denne smitte, men man kan give dem en forlængelse af livet, og jeg har altså meget svært ved at se, at der skulle være noget juridisk i det.

Man må jo sige, det erkender jeg, at det var flot, hvis fru Birthe Rønn Hornbech – men det var ikke det, vi hørte dengang – allerede dengang kunne se, at det ville man nok være i stand til her omkring år 2000. Så forudseende var vi andre altså ikke, men jeg glæder mig over, at man er i stand til at behandle de folk på en bedre måde i dag.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jo, vi diskuterede behandlingsformerne dengang, og vi diskuterede, hvordan det ville gå.

Der var også nogle, der troede på en vaccination. Jo, det diskuterede vi.

Når fru Lissa Mathiasen siger, at der ikke er nogen juridisk videnskab i det, må det undre så meget desto mere, hvorfor Justitsministeriet ikke er kommet med dette forslag for længst. Man har vidst hele tiden – og det står i forslaget – at i 1994-95 fik man bedre behandlingsformer, og det er flere måneder siden, hr. Svend Aage Jensby har stillet spørgsmål om det. Vi har været opmærksomme på det i lang tid, men der skete ikke noget fra Justitsministeriet.

Jeg vil bare sige til fru Anne Baastrup: Jamen holdningen i Venstres folketingsgruppe er: Det her skal være strafbart, men loven skal være ordentlig, så den kan holde. Vi skal ikke igen have en lov, der medfører frifindelse, fordi domstolene f.eks. siger, at bestemmelsen er så upræcis, at den er dårligere end det, man kan forlange af en straffelov, for at der ikke bliver tale om en retsvildfarelse. Det kunne jo være sjovt at få nogle frifindelser på grund af retsvildfarelser, men det frygter jeg, og det ønsker vi ikke. Vi ønsker en lov, der kan holde, og nu har man i to omgange lavet love, der ikke kan holde.

Alle gode gange tre: Jeg håber, det kan blive sådan, at loven nu kan holde, så vi ikke får frifindelser på grund af retsvildfarelser. Vi har været til grin to gange, men der er ingen grund til at blive til grin tredje gang.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg bliver nødt til at rette den misforståelse, som fru Birthe Rønn Hornbech har bygget hele sin egen argumentation og dermed også sin selvforståelse som den, der altid ved bedst her i Tinget, op omkring.

Fru Birthe Rønn Hornbech argumenterer med, at lovforslaget er fremkommet på grund af en konkret sag fra Frederikshavn. Det er ingenlunde tilfældet. Lovforslaget er kommet til verden på baggrund af bl.a. et spørgsmål fra hr. Jensby til mig, som førte til, at vi på ny fra Justitsministeriets side henvendte os hos Sundhedsstyrelsen og spurgte: Hvordan ser det ud i dag med de nye kombinationsbehandlingsmåder? Giver de mulighed for, at det, der ligger som forarbejder til lovforslaget, holder, nemlig at det at blive smittet med hiv og få aids vil være dødbringende inden for en 10-15-årig periode, efter at man er blevet smittet?

Det er der blevet spurgt om mange gange, siden loven blev vedtaget sidste gang, men først her i det nye år, hvor den nye undersøgelse fore-

lå, sagde Sundhedsstyrelsen, at med de nye kombinationsbehandlingsformer må man antage, at der kun er 15 pct. eller derunder, der dør inden for en 10-15-årig periode, og så måtte vi sige, at hvis det er tilfældet, vil det være svært for domstolene at kunne benytte sig af bestemmelsen i dag. Men det er først opfyldt her for ganske nylig og ikke siden 1994-95, sagt til fru Birthe Rønn Hornbech.

Alle gange, der har været spurgt om det tidligere, har man måttet konkludere, at bestemmelsen stadig væk var aktiv og kunne anvendes og også har fundet anvendelse ved danske domstole. Så kan vi ikke blive fri for den bedrevidenhed altid her i Tinget?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen jeg ved godt, det generer justitsministeren, når han får at vide, at han ikke er ufejlbarlig, men det vil jeg nu have lov til at fremføre en gang imellem. Der er nogle, der mener, det kun er paven, der er ufejlbarlig.

Men det fremgår altså af forslaget, at der blev indført en ny og forbedret behandling i 1995-96, og i lyset af de forbedrede behandlingsmuligheder rejste der sig en debat i pressen om, hvorvidt levetidsprognosen for hiv-smittede måtte have ændret sig, så forudsætningen i forarbejderne osv. så ikke længere var opfyldt, og på den baggrund indhentede justitsministeren en udtalelse.

Det er på baggrund af omtale i pressen, og jeg synes da, det er udmærket, at det er pressen, der sørger for, at det kommer frem. Men det var i 1998 på baggrund af pressen, og så er det da pudsigt, at sagen kommer lige nu. Man kan selvfølgelig sige, at efter at man ikke har foretaget sig noget i 6 år, er det helt tilfældigt, at der lige har kørt en straffesag, der er meget omtalt. Jeg vil bare sige, jeg tror ikke på, at der ikke er en sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det er jo alvorlige sager at blive mistænkt af et æret medlem her i Tinget for, at man står og lyver fra Folketingets talerstol, og jeg troede ikke, at fru Birthe Rønn Hornbech benyttede den slags metoder. Men i øjeblikket er det jo, som om alle argumenter tæller for fru Birthe Rønn Hornbech i et forsøg på endnu en gang, som vi har oplevet det så mange gange i den retspolitiske debat, at fortælle os andre, at vi ikke har forstået noget som helst af det hele.

Jeg kan sige endnu en gang: Det her lovforslag er ikke fremmet af den konkrete sag fra Frederikshavn. Den har aldrig været prøvet ved danske domstole, aldrig. Den har aldrig ført til tiltalerejsning, så den er prøvet ved danske domstole. Det er heller ikke den, der har fremmet det her lovforslag. Det er udtalelsen fra Sundhedsstyrelsen, sagt til fru Birthe Rønn Hornbech.

Det er altså at være forudseende, at vi nu får et lovforslag, der retter op på det forhold, som ingen kunne forudse: at vi i dag ville stå med behandlingsmetoder, som vi kan glæde os over, der gør, at man ikke dør af hiv eller aids inden for en 10-15-årig periode, som det fremgik af lovens forarbejder i 1994-95.

Siden har man holdt under observation, om der nu var en tilstand, hvor behandlingsmetoderne udhulede det. Det har der ikke været, hverken fra Retslægerådet, fra Sundhedsstyrelsen eller fra andre. Derfor er det dog fantastisk, at vi skal høre fra fru Birthe Rønn Hornbech, at hun også er klogere end både Sundhedsstyrelsen og Retslægerådet og den samlede sundhedsfaglige kundskab hertilands. Kan vi ikke godt blive fri for det?

Den fg. formand (Grete Schødts):

Hr. Helge Adam Møller i ordførerrækken.

Helge Adam Møller (KF):

Den konservative folketingsgruppe kan støtte lovforslaget, men vi vil godt have skærpet loven.

I det forslag, som justitsministeren fremsætter i dag, fastholder justitsministeren, at både første og anden gang, en person udsætter en anden for smitte med en livstruende og en uheldelig sygdom, skal det være straffrit, og det synes vi er helt uforståeligt, og vi synes også, det er uacceptabelt. Det betyder jo, at først efter at man udsætter en anden for smitte tredje eller måske fjerde gang, kan domstolene dømme. Det ville svare til, at en bankrøver fik tre forsøg, før samfundets hammer falder.

Det synes vi er en urimelig situation, og vi synes, den er helt i modstrid med almindelige, ordentlige retsprincipper, og derfor vil vi i forbindelse med andenbehandlingen stille et ændringsforslag til loven om, at formuleringerne, der hedder »gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder«, fjernes fra lovens § 252, stk. 2.

Det ændringsforslag stillede vi også sidst, loven var til behandling i 1994, og fik støtte, men desværre ikke fra et flertal, men det håber vi at der vil vise sig denne gang. Vi synes, det er uacceptabelt, at man bevidst, når man ved, man har en livstruende sygdom, udsætter et andet menneske for smitte, og at man kan gøre det en eller to gange uden at blive straffet, og først tredje eller måske fjerde gang falder hammeren. Vi synes, der skal være mulighed for at straffe allerede første gang.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er det jo ikke nogen hemmelighed, at dette lovforslag her og nu konkret handler om den livstruende sygdom hiv/aids. Det er heller ikke nogen hemmelighed, at man kan leve i rigtig mange år, heldigvis, med den sygdom.

Hvordan vil hr. Helge Adam Møller regulere det, hvis man i et parforhold udsætter sin partner for denne sygdom, når man ikke har gjort det gentagne gange, fordi man systematisk altid har forsøgt at beskytte sig? Hvordan vil hr. Helge Adam Møller kunne forvente, at en sag føres til domstol, når det drejer sig om et parforhold?

Det næste er: Hvor mener hr. Helge Adam Møller selv, at grænsen går? Er det sådan, at hr. Helge Adam Møller i sit ønske om at få det her ændringsforslag vedtaget, lægger op til, at når man har denne sygdom, er man ikke berettiget til at have et seksualliv?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Selvfølger man da berettiget til at have et seksualliv, også selv om man har den sygdom. Det har mig bekendt aldrig været til diskussion hverken i 1994 eller i dag.

Men man har også, når man ved, at man har en sygdom, hvad enten det er denne eller tilsvarende fremtidige sygdomme, som man ved overføres ved seksuel aktivitet, og som kan medføre, at en anden person får den samme sygdom og derfor dør af den på et eller andet tidspunkt, en pligt til at gøre, hvad man kan for at beskytte den anden.

Det kan da ikke være rigtigt, at første gang slipper man, så sker der ikke noget. Anden gang sker der heller ikke noget, men først tredje gang. Derfor vil vi bare have lovforslaget tilbage i den form, som lovforslaget blev fremlagt i af daværende justitsminister, Erling Olsen, i 1994 med nøjagtig den tekst og med de bemærkninger og

den fremsættelsestale, den daværende socialdemokratiske justitsminister holdt. Det er det forslag, vi ønsker, for det gjorde det også strafbart, også selv om det kun var en eller to gange. Det er strafrit i øjeblikket.

Den fg. formand (Grete Schødt):
Fru Anne Baastrup som ordfører.

Anne Baastrup (SF):

Det er et alvorligt lovforslag, vi behandler nu, og det er en alvorlig situation, som mennesker bliver udsat for, når de bliver smittet af hiv og aids.

Noget af det, der vel nok har været den største landvinding i dansk sygdomshistorie, når det drejer sig om kønsbestemte sygdomme, er jo netop den gevinst, vi har fået ud af hele tiden at banke ind i hovedet på alle, fra de er helt unge uanset køn, at de skal beskytte sig selv. Og jeg tror, at det er grunden til, at vi i Danmark har oplevet nogle markant flotte tal, når det drejer sig om aids og hiv-smitte. Derfor er det uhyre vigtigt, at det bliver overskriften, uanset hvordan Folketinget ender op med det her lovforslag, når det bliver endeligt vedtaget. Det skal fastholdes, at det er overskriften for dansk sundhedspolitik, når det drejer sig om hiv og aids.

SF stemte imod lovforslaget oprindeligt i 1994, fordi vi simpelt hen fandt, at det var et helt, helt forkert signal at sende ud, at det nu ikke længere var en selv, man skulle beskytte, men at man kunne regne med, at den, der var smittet, sørge for beskyttelsen.

Den skade er sket. Det, det nu handler om for SF, er at minimere skaden. Derfor var det en ganske overraskende henvendelse, vi fik fra en lang række organisationer, der beskæftiger sig med hiv-smitte, aids. De kunne stille spørgsmål om, hvorvidt et sprængt kondom kunne betyde, at man kunne straffes. De kunne stille spørgsmål om, hvorvidt man alligevel kunne straffes, hvis det var sådan, at man havde oplyst sin partner om det. Hvis en hiv-smittet kvinde fødte sit barn, kunne hun så straffes? Hvis hun ammede sit barn, kunne hun så straffes? Og kan der rejses en straffesag, hvis den krænkede ikke selv vil?

Det er forbløffende, at de her spørgsmål kan stilles, og jeg regner selvfølgelig med, at vi kan få nogle meget præcise svar og afkræftelser af, at de her spørgsmål overhovedet har nogen betydning i behandlingen af det her lovforslag.

I mit indledende spørgsmål til fru Lissa Mathiasen fik jeg heldigvis afkræftet et problem, som jeg havde, før jeg skrev min ordførertale her

til i dag. Det var her under behandlingen, at jeg opdagede, at der var et *eller*, der gud ske tak og lov væk er væk. Det er livstruende og uheldbrede- lige sygdomme, men vi skal have sikkerhed for, at den bemyndigelse, som den til enhver tid siddende justitsminister kan finde på at anvende i et samarbejde med den til enhver tid siddende sundhedsminister, under alle omstændigheder bliver meget, meget stram.

Vi ved, at vi kan få regeringer, som kører på populisme. Det er jo et område, hvor man systematisk gennem de sidste 30, 40, 50 år har afkriminaliseret seksuelt bestemte sygdomme. Her er der så en kriminalisering af det.

Jeg er opmærksom på, at bestemmelsen ikke handler om seksuelt overførte sygdomme, men konkret er det den eneste sygdom, der er på tale. Det er frygtelig vigtigt, at vi helt nøje under udvalgsarbejdet får afgrænset, at denne bemyndigelsesbestemmelse ikke kan bruges til hvad som helst, for tro mig, der er folk, der kunne tænke sig at gøre det, om ikke andet så af moralske grunde.

Birthe Skaarup (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører på forslaget her, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede i salen, skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti kort komme med partiets holdninger til forslaget.

Forslaget handler set i lyset af de forbedrede behandlingsmuligheder for hiv og aids om, at der skal være mulighed for at straffe personer, der volder fare for, at andre smittes med alvorlige sygdomme, ligesom den forurettede i sådanne sager kan få mulighed for at få beskikket en bistandsadvokat.

Det er Dansk Folkepartis opfattelse, at forslaget er helt på sin plads, og at det i øvrigt burde have været fremsat for lang tid siden. Alt tyder på, at der er smølet med disse ting, enten er det i Sundhedsstyrelsen eller også i Justitsministeriet. Og Dansk Folkeparti ønsker et klart svar på, hvorfor der er gået så lang tid med dette smøleri. Vi undrer os også over, at høringsvarene ikke har været tilgængelige før for ordførerne.

Det er grundlæggende fornuftigt efter vores vurdering, at sådanne mennesker, der bevidst smitter andre med uheldbrede sygdomme, kan og skal straffes. I Dansk Folkeparti glæder vi os derfor over, at det omsider ser ud til at kunne blive tilfældet med dette forslag.

Behandlingsmulighederne er heldigvis blevet forbedret, så mennesker ikke almindeligvis afgår ved døden inden for de maksimale 10-15 år,

som det tidligere har været tilfældet, men at der nu heldigvis sker en så hurtig og forbedret behandling, som vi er vidne til.

Dansk Folkeparti stiller sig dog uforstående over for, at der stilles krav om den forventede levetid for de hiv-smittede, for et flertal af dem bliver mærkbart reduceret. Det synes vi lyder lidt mærkeligt. I Dansk Folkeparti kan vi ikke se behovet for at indføre en sådan skrap bestemmelse om, at den forventede levetid mærkbart skal reduceres. Det vil formodentlig altid være tilfældet, idet levetiden bliver kortere, hvis man er smittet med hiv og aids, men i det store og hele er vi i Dansk Folkeparti meget positive over for forslaget.

Vi vil tage det op under udvalgsarbejdet, om der skal stilles ændringsforslag om muligheden for at straffe efter første gang, man har udsat andre for smitte.

Sonja Albrink (CD):

I CD mener vi klart, at det også i Danmark skal være muligt at straffe de personer, som med sikkerhed ved, at de er smittet med hiv eller noget tilsvarende, men som alligevel samvittighedsløst udsætter andre for smittefare.

Noget tyder på, at den ændring af straffeloven, som blev indført i 1994, nu på grund af de forbedrede behandlingsmuligheder for aidsramte åbenbart ikke længere er virksom, og at det altså derfor i dag er strafrit at udsætte andre for sådan en smittefare.

Regeringen har i lovforslaget oplistet tre alternative løsninger til at sikre, at denne fareforvoldelse igen bliver strafbar, og har pragmatisk nok valgt en løsning, hvor man administrativt vil regulere, hvilke sygdomme der skal være omfattet af bestemmelsen i straffeloven.

Det er vist ikke helt almindeligt, at man ser sådan en bemyndigelse i selve straffeloven, men vi kender den jo bl.a. fra narkotikalovgivningen, og narkotikalovgivningen har jo som bekendt også en vis afsmittende effekt på de strafbare områder for de grovere narkotikaforbrydelser i straffeloven.

Efter vores opfattelse er der derfor tale om en ganske fornuftig måde at regulere området på, i takt med at nye sygdomme dukker op og andre forhåbentlig finder en helbredende behandling.

Derimod burde man måske tage op til overvejelse, om ikke man af præventive årsager burde fjerne den betingelse, at der skal være tale om gentagne tilfælde. Det er i hvert fald noget, som

vi i CD gerne vil have drøftet under udvalgsbehandlingen.

Vi er helt enige med regeringen i, at det påhviler den enkelte at beskytte sig mod hiv-smitte, men mener altså, at samfundet som supplement og til understøttelse af indsatsen mod aids bør have muligheder for at reagere mod de forhåbentlig ganske få, som behandler andre mennesker så samvittighedsløst. Efter vores opfattelse er det altså kun ret og rimeligt, at hammeren om muligt kan falde allerede første gang.

I CD er vi altså positive over for dette forslag, og det gælder også den del af forslaget, som vedrører bistandsadvokater for de forurettede i disse sager.

Elisabeth Arnold (RV):

Uanset de meget højrøstede partipolitiske skænderier tidligere i dag i denne debat, er det altså et faktum, at et meget stort flertal i Folketinget har ansvaret for den gældende lov på området. Den blev til i et hastværk, som af mange er blevet karakteriseret som uhensigtsmæssigt, og det må alle vi, der har bidraget til at få den vedtaget, bære et medansvar for, men den blev alligevel vedtaget af et meget stort flertal i Folketinget.

Nu er tiderne heldigvis ændret sådan at forstå, at for dem, der er blevet smittet med den her meget alvorlige sygdom, er der nu stærkt forbedrede muligheder for at fortsætte et næsten normalt liv, og ændringen i lovforslaget, som det er fremsat her, er selvfølgelig derfor påkrævet for fortsat at kunne gøre det strafbart at smitte andre med en uheldbredelig og dødelig sygdom.

Jeg synes, det er værd at lægge mærke til, at der står i bemærkningerne, at det fortsat er opfattelsen, at udgangspunktet for den danske sundhedspolitiske indsats mod hiv og aids bør være, at det påhviler den enkelte at beskytte sig mod overførsel af hiv-smitte i forbindelse med kønlig omgang m.v.

Jeg kunne godt tænke mig at vide lidt mere om, hvad man i andre lande har som udgangspunkt for de straffebestemmelser, man har ved overførsel af smitsomme og uheldbredelige sygdomme, for det er dog stadig væk sådan, at man skal indlade sig med en hiv-smittet person for at blive smittet. Hvis det ikke er voldtægt og incest, det drejer sig om, så er det dog trods alt noget, man indgår frivilligt i.

Derfor synes jeg, at de spørgsmål, som SF's ordfører stillede om alle de uheld og alle de problemer, der kan opstå i parforhold, hvis kondom brister eller der er andre forhold, er utrolig

vigtige. Hvis man føder et barn og man er hivsmittet, skal man så også sættes i fængsel osv., osv.?

Jeg ville ønske, at vi kunne samle kræfterne her i Folketinget om et ordentligt udvalgsarbejde, hvor vi både får belyst alle SF's spørgsmål og får brugt al fru Birthe Rønn Hornbechs ekspertise til noget fornuftigt, så vi dog i det mindste får samlet kræfterne om at få et bredt flertal for en god lov.

Vi er vel alle sammen interesseret i, at der kommer en god lov ud af det her. Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst, der har glæde af, at fru Birthe Rønn Hornbech endnu engang stiller sig op og siger, se, jeg fik ret, når resten af hendes gruppe stemmer for et lovforslag, som hun selv stemmer imod. Jeg synes, det ville være smukt, hvis fru Birthe Rønn Hornbech delagtiggjorde os andre i sine visioner om, hvordan man skal lave en god lov på det her område. Jeg synes, det er for alvorligt et emne til, at der kan gå partipolitik i det.

Det Radikale Venstre støtter forslaget.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan også godt støtte lovforslaget som sådant. Der er jo taget højde for de forbedrede behandlingsmuligheder, der heldigvis nu er blevet tilgængelige på hiv- og aids-området, som også må afstedkomme nogle ændringer i straffeloven og retsplejeloven for så vidt angår det at forvalde fare for smitte med en livstruende og uhelbredelig sygdom.

Jeg vil også godt sige, at vi synes, det er fornuftigt, at man indsætter et nyt stk. 3 i § 1, således at justitsministeren og sundhedsministeren i fællesskab kan blive enige om at udvide lovens anvendelsesområde. Så også det punkt i lovforslaget støtter vi.

Når det så kommer til det, der har afstedkommet en diskussion tidligere i dag, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt der skal være tale om gentagne tilfælde, hvor man har forvoldt fare for at smitte andre med en livstruende og uhelbredelig sygdom, vil jeg godt sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side er positive over for et ændringsforslag på dette område.

Vi har også lidt svært ved at se, at der skal være tale om gentagelsestilfælde, før hammeren falder – som en ordfører vist udtrykte det, selv om jeg egentlig synes, at det sprogbrug falder mig lidt svært i sammenhæng med behandlingen af dette lovforslag. Vi vil godt være med til at se positivt på et sådant ændringsforslag un-

der udvalgsarbejdet, som jeg da også meget gerne ser kommer til at belyse de mange spørgsmål, der med rette kan rejses på det her område, for man kan selvfølgelig komme med eksempler på, hvad nu, hvad nu, hvad nu.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi får afklaret disse spørgsmål i forbindelse med udvalgsbehandlingen. Jeg har dog svært ved at se, at f.eks. de eksempler, der er kommet i forbindelse med et sprængt kondom, skal betyde, at man kan straffes. Jeg har svært ved at se, at det ikke skulle kunne afklares på en sådan måde, at vi alle måtte kunne sige, at det selvfølgelig ikke betyder, at man skal kunne straffes efter loven.

Men det får vi afklaret i forbindelse med udvalgsbehandlingen, og det ser vi frem til fra Kristeligt Folkepartis side. Som sagt er vi positive over for lovforslaget og også over for et eventuelt ændringsforslag, så der ikke skal være tale om gentagne tilfælde, før forholdet er strafbart.

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten er fuldstændig enig i, at det konkrete eksempel, som har været meget omtalt, men som vi forstår ikke har nogen som helst indvirkning på lovforslaget, som er blevet fremsat nu, er et udtryk for en fuldstændig uansvarlig opførsel.

Vi mener imidlertid også, som andre ordførere har været inde på, at det er utrolig vigtigt, faktisk livsvigtigt at stå fast på, at grundlaget for bekæmpelse af hiv- og aids-spredningen i Danmark er at øge oplysningen og fastholde, at mennesker selv er ansvarlige for at beskytte sig mod smitte. Ethvert signal, der kan være med til at give folk den idé, at de ikke selv har det fulde ansvar for at beskytte sig mod smitte, er et livsfarligt signal.

Enhedslisten har også stadig den opfattelse, at straf eller sanktioner kun skal anvendes, hvis det giver resultater, som ikke kan opnås ad anden vej, og det mener vi ikke at straf på det her område vil give.

Der anføres derfor af den grund nok heller ikke i lovforslagets bemærkninger noget, der tyder på, at den eksisterende lovgivning, som har været i kraft nogle år på det her område, har haft nogen som helst positiv effekt. Det kan vi prøve at kigge nærmere på under udvalgsarbejdet. Vi har ikke hørt om den positive effekt.

I det hele taget mener vi, at det er farligt at basere en lovgivning på et meget spinkelt grundlag, som vi mener der er tale om her.

Det, der ligger i forslaget, er, at man skal give ministeren bemyndigelse til at indskrænke og udvide antallet af sygdomme, som omfattes af den bestemmelse. Vi mener, at det er fornuftigt, at Folketinget har hånd i hanke med, hvad der sker på det område.

I forlængelse af, at vi stemte imod kriminalisering på det her område tilbage i midten af 1990'erne, og i forlængelse af de argumenter, som jeg er kommet med her, vil vi også stemme imod det her forslag.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for modtagelsen af forslaget. Som det er fremgået under vores forhandlinger, bygger lovforslaget på en sundhedsfaglig vurdering af den bestemmelse, som blev indsat af Folketinget, efter at der i 1994 var faldet dom ved Højesteret, som altså medførte, at Folketinget vedtog, at det skulle være strafbart at udsætte andre mennesker for smitterisikoen, hvis man gjorde det på en hensynsløs måde eller gentagne gange havde ubeskyttet sex, hvis man var hiv- og aids-smittet.

Lovforslaget er altså begrundet i, at der er sket en lægefaglig udvikling på feltet. Det kan vi alle sammen glæde os over, og det har den socialdemokratiske ordfører, fru Lissa Mathiasen, jo gjort indledningsvis, og den glæde deler jeg.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige noget om, hvad der er sket, siden Folketinget gjorde det:

Der er altså ikke en overvågning af feltet. Det skyldes jo, at det her er et område, hvor lægevidenskaben heldigvis har udviklet sig, og det har gjort, at der også i den offentlige debat, der er refereret meget grundigt til i lovforslagets bemærkninger, er gengivet, hvad konklusionerne var på baggrund af den samfundsmæssige debat, der fandt sted i 1995-96 på baggrund af de forbedrede behandlingsmetoder, der kom dengang.

Det førte til, at Justitsministeriet allerede dengang i september måned 1998 bad om en udtalelse fra Sundhedsministeriet om levetidsprognosen for hiv-smittede, og den førte altså til den konklusion, at der stadig væk var mulighed for at anvende bestemmelsen trods vores forarbejder om, at det skulle være med 15 års levetidsbegrænsning.

Så har der igen været en drøftelse på baggrund af, at der i Østre Landsret den 24. marts år 2000 faldt en dom, hvor man uanset de forbedrede behandlingsmuligheder fortsat fandt, at man

kunne anvende bestemmelsen, som blev indført i lovgivningen i 1994-95.

Så har vi haft det oppe igen, og det har vi haft på baggrund af bl.a. folketingssspørgsmål fra hr. Svend Aage Jensby og andre, og det førte til, at vi den 25. januar i år fik en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, efter at Justitsministeriet, Rigsadvokaten og Retslægerådet havde diskuteret det med Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen.

Først den 25. januar i år forelå der det videnskabelige grundlag, der nu fastslår, at behandlingsmetoderne har en karakter, hvor mindre end 15 pct. vil dø af sygdommen inden for den 10-15-årige periode – først den 25. januar, og dette lovforslag er fremsat den 28. marts. Jeg ved i øvrigt ikke, hvornår den pågældende sag fra Frederikshavn, som har optaget nogle ordførere, overhovedet kom frem i offentligheden. Så vidt jeg erindrer, er det ikke sammenfaldende med fremsættelsen af lovforslaget her. Det er i hvert fald ikke sammenfaldende med Sundhedsstyrelsens udtalelse fra den 25. januar.

Nok om det historiske forløb. Jeg er glad for, at et stort flertal i Folketinget tilslutter sig, at det ville være en krænkelse af vores retsbevidsthed, vores retsfølelse, hvis det var sådan, at det ikke efter gældende ret skulle være strafbart at smitte andre mennesker med en dødelig sygdom, som forringer livskvalitet, og som i øvrigt kraftigt nedsætter folks levetid. Jeg er glad for, at et flertal i Folketinget mener, at det fortsat skal være strafbart.

Så har flere partier rejst spørgsmål i tilknytning til gentagelseskravet inden for det strafbare område.

Jeg kan bekræfte det spørgsmål, som fru Birthe Rønn Hornbech stillede mig, og som vist også lå i hr. Helge Adam Møllers spørgsmål – eller var det konklusionen? – at der ikke i det lovforslag, som blev fremsat af den daværende justitsminister, var krav om gentagne gange eller under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder.

Det fandtes ikke i det oprindelige lovforslag, men blev sat ind af Folketinget efter førstebehandlingen i Folketinget. Det er jo et krav, som også har været oppe i debatten efterfølgende, og som også har været kritiseret i den offentlige debat, også af nogle af vores universitetsjurister.

Jeg er åben for under udvalgsbehandlingen at drøfte med Folketingets partier, om vi i den fremtidige lovgivning skal fastholde kravet om gentagne gange. Som sagt ser vi med den åbne

tilgang, som jeg her vil give udtryk for fra regeringens side, frem til en konstruktiv og ordentlig udvalgsbehandling, og de spørgsmål, som SF's ordfører har haft, vil vi selvfølgelig også gerne bidrage til at der bliver kastet lys over, og at de bliver besvaret til fulde, inden lovforslaget vender tilbage her til salen.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal først sige tak for, kvittere for, at ministeren er indstillet på at drøfte det ændringsforslag, vi har annonceret.

Fru Anne Bastrup var inde på, at en sådan bemyndigelse kunne misbruges af en minister, og det er altså også det, der er min bekymring, for jeg synes ikke, det hører hjemme i en straffelov, men jeg hører også på ministeren, at vi kan diskutere, hvordan den teknisk skal udformes.

Men så kunne jeg godt tænke mig at spørge ministeren den anden vej – og undskyld, jeg siger det, men det er jo sket, at love er trådt i kraft, uden at bekendtgørelserne har foreligget, det kan vi vist godt blive enige om, det kan vi se i Lovtidende – hvad er retsstillingen, hvis der er én, der begår en handling den 1. juli, og bekendtgørelsen ikke foreligger?

Eller med andre ord: Ligger den bekendtgørelse der, har man forberedt den, er den også i Lovtidende den 1. juli? For så vidt jeg kan se, må den bemyndigelse nu betyde – og sådan må domstolene læse loven – at hvis ikke de sygdomme er opført i den bekendtgørelse eller de bilag, så er det ren frifindelse; stk. 2 kan ikke mere stå alene. Er det ikke rigtigt forstået?

Anne Bastrup (SF):

Jeg kan forstå, at ministeren nu tilsyneladende er indstillet på eventuelt muligvis at overveje at støtte et ændringsforslag, hvorefter »gentagne gange« skal udgå.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, hvordan det hænger sammen med regeringens politik om, at man skal beskytte sig selv, at man er ansvarlig for sig selv, når det drejer sig om seksuelt samkvem. Hvordan vil ministeren forklare det for den pige, som læser i avisen, at nu kan manden straffes, hvis han ikke beskytter sig eller beskytter hende ved selv at anvende kondom? Tænker hun så det skridt videre: Det kunne være, jeg skulle beskytte mig selv?

Kan ministeren ikke se, at det vil give en voldsom slinger i den kurs, som vi i øvrigt har kørt med stor succes igennem de sidste 10-15 år, at man er ansvarlig for sig selv? Og hvis det er

straffbart første gang, at en person har smittet en anden, kan ministeren så ikke godt se, at det vil give et billede hos den enkelte, der siger: Nå, skidt, han kommer jo i fængsel, hvis det er sådan, at han smitter mig, så det går jo nok?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Fru Birthe Rønn Hornbech stiller et spørgsmål om ikrafttrædelsen af loven, og det er jo rigtigt, at i lovforslagets § 3 er loven sat til at træde i kraft pr. 1. juli 2001.

Hvordan er den gældende retstilstand? Ja, så er det den gældende lov og dens forudsætninger, som er gældende ret her i landet, og som sagt i den seneste dom, vi har på feltet – der er en dom fra landsretten, der er også en dom fra byretten, men den seneste dom, som jeg i hvert fald her på stående fod har kendskab til, er fra den 24. marts 2000 – fandt man altså grundlag for at fastslå, at det stadig væk var strafbart, strafbelagt, at have ubeskyttet sex med et andet menneske, hvis man var vidende om, at man var hiv- eller aids-smittet.

Når vi fremsætter et lovforslag, er det, fordi den seneste udtalelse fra Sundhedsstyrelsen af 25. januar 2001 siger, at vi nu er, om jeg så må sige, ved smertegrænsen. Der er altså mindre end 15 pct., som vil dø af sygdommen inden for den givne tidsperiode på 10-15 år, og det er jo så her, hvor domstolene vil spørge: Er man så inden for det strafbare område? Domstolene ved jo, at der er fremsat lovforslag. Domstolene kan også læse fremsatte lovforslag, og vi har jo også haft lovforslaget her til høring ved domstolene. De kender jo også Folketingets partiers holdning her fra førstebehandling. Så der er ingen tvivl om, at domstolene jo altså vil sige, at det stadig er lovgivers ønske, at det skal være strafbelagt at smitte andre mennesker med hiv og aids, og det vil være domstolens vidende i den periode, der går, frem til at loven er vedtaget ved den endelige behandling, og at den er bekendtgjort i Lovtidende.

Så det er jo altså den frie bevisførelse ved domstolene, der fører frem til, hvad domstolene endelig vil domfælde i den konkrete sag, men det er jo så det, man hver især kan gøre op, hvad man tror domstolene vil gøre, hvis de får en konkret sag i perioden frem til, at loven her er bekendtgjort efter en endelig vedtagelse.

Til fru Anne Bastrup: Jeg tilkendegav, at jeg var åben over for at drøfte gentagelsekravet. Jeg forstår godt fru Anne Bastrups bekymring for,

om vi nu bryder grundlæggende med princippet om, at enhver bør beskytte sig, hvis man ikke kender sin sexpartner og ikke har den fortrolighed, der gør, at man ved, at man ville få at vide, hvis pågældende var vidende om at være hiv-smittet eller havde aids i udbrud.

Her er det jo vigtigt at holde fast i signalet om at beskytte sig. Det er jeg fuldstændig enig med fru Anne Baastrup i. Til gengæld kan jeg også godt forstå den anden side af salen. Det var jo også baggrunden for, at regeringens oprindelige forslag byggede på, at når man er vidende om, at man er smittet, er det et kæmpeansvar at beskytte sig selv og gøre sin partner opmærksom på, at man er smittet, så man kan tage de forholdsregler, der er forbundet med, at man altså godt kan have beskyttet sex, selv om man er hiv-smittet.

Jeg synes, at vi skal overveje, om vi ikke skal sende det utvetydige signal til dem, der er smittet eller bliver smittet i fremtiden, at de har et utrolig stort ansvar over for deres partner, ikke kun gentagne gange, men også første gang. Og det er jo altså en meget, meget alvorlig sag, vi taler om her. Vi ved jo, at de mennesker, der bliver smittet, dør af det, og at de får deres liv, det liv, de har tilbage, kraftigt forringet livskvalitetsmæssigt. Spørgsmålet er, om vi skal fastholde det krav, at det skal de altså virkelig gøre gentagne gange, inden vi er inden for det strafbelagte område, og der er jeg åben over for at drøfte det med Retsudvalget under den videre udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det, jeg spurgte om, var ikke tiden frem til, at loven træder i kraft. Det, jeg så frygtelig gerne vil have at vide, er, om ikke det er sådan, når nu loven er trådt i kraft den 1. juli, at strafbestemmelsen ikke duer, medmindre der er en bekendtgørelse ved siden af. Og der er det jo, jeg siger, at der har vi jo altså set, at ministeriet er kommet med bekendtgørelser flere måneder efter, at en lov er vedtaget.

Så skulle vi være enige om, at den bekendtgørelse, hvis det nu ikke kan være anderledes – jeg håber stadig væk, at vi kan formulere det på en anden måde – i hvert fald skal ligge samme dag, for ellers har vi et retstomrum. Er det rigtigt forstået?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg takker fru Birthe Rønn Hornbech for den opklaring. Jeg kan bekræfte, at jeg greb forkert i posen, da jeg gav svaret, jeg troede, det var spørgsmålet om perioden frem til ikrafttrædelsen af lovforslaget.

Jeg vil anstrenge mig for under udvalgsbehandlingen at skabe klarhed over, hvorvidt vi kan have drøftelserne med Sundhedsstyrelsen på plads inden lovens ikrafttrædelse. Det vil være min klare bestræbelse. Og der vil vi kunne give et meget præcist svar på, inden loven kommer til anden behandling, hvorvidt en bekendtgørelse kan ligge klar.

Fru Birthe Rønn Hornbech satte også tidligere spørgsmålstegn ved den kunstneriske og den tekniske udførelse af lovforslaget. Jeg kan bekræfte det, som fru Sonja Albrink sagde i sin ordførertale. Det er jo altså ikke ubekendt, at vi har et område belagt med straf og så har bekendtgjort, hvor man er inden for det strafbare område. Og fru Sonja Albrink pegede på narkoområdet. Her er det med hensyn til besiddelse af euforiserende stoffer, hvilke stoffer der er ulovlige, jo bekendtgjort af sundhedsministeren. Så det er ikke ubekendt.

Jeg medgiver selvfølgelig, at enhver kan have synspunkter om, hvorvidt det er klædeligt eller ej, men det er et område, hvor tingene udvikler sig, som de gør på narkoområdet, hvor vi hele tiden ser nye syntetiske typer narkotika, og vi kunne også komme ud for tilfælde, hvor vi får nye dødbringende sygdomme, og hvor det kunne være rigtigt at have adgang til at kunne bekendtgøre, at de også var omfattet af lovens bestemmelser.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af lovforslag nr. L 210: Forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om social service. (Ungdomskriminalitet). Af justitsministeren (Frank Jensen). (Fremsat 28/3 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sandy Brinck (S):

Ungdomskriminalitet fylder meget i den politiske debat, til trods for at den nuværende ungdomsgeneration er den mest lovlydige i tre årtier ifølge professor Balvigs undersøgelser. Undersøgelsen viser imidlertid også, at en lille hård kerne af unge, som begår grov kriminalitet, er uændret, og det er denne nød, dette lovforslag skal være med til at knække.

Lovforslaget er konsekvent over for den kriminelle handling og samtidig konsekvent over for årsagerne, der ligger bag. Dette er hele kerne i den socialdemokratiske retspolitik. Og derfor glæder vi os over dette lovforslag, som vi naturligvis kan støtte.

Der foreslås en ungdomssanktion for unge mellem 15-17 år, der i dag ville få en dom på mellem 30 dage og 1 år. Ungdomssanktionen er et 2-årigt forløb efter en skabelon, hvor man starter på en sikret institution, herefter er på en åben institution og afslutter med et udslusningsforløb. En skabelon, som fastholder alle tre led, skal indgå, men den skal samtidig rumme den fleksibilitet, det kræver, når vi har med mennesker at gøre.

I Socialdemokratiet glæder vi os særlig over, at udslusningen er med som en ligeværdig del af et helt og sammenhængende forløb.

Ungdomssanktionen giver et langt og stabilt behandlingsforløb, hvor den unge kan rettes op. Det er ikke nogen kort proces at komme på rette kurs, få håb og få en adfærd, der gør håbene mulige. For mange er det opdragelse forfra med grænser, værdier og omsorg.

Nogle af høringssvarene og også en mindretalsindstilling i den ekspertgruppes rapport, som lovforslaget bygger på, kritiserer længden som værende ude af proportioner i forhold til den ordinære straf, ungdomssanktionen afløser. I Socialdemokratiet tillægger vi længden og stabiliteten stor værdi, idet mange af disse unge er

svingdørsbørn, som er blevet kastet fra det ene til det andet, og som er landet helt forkert.

Kritikken går også på, at den unge ikke har noget valg. Nej, det er en dom både for den unge og for den kasse, som skal betale. Det er ikke noget tilbud. I Socialdemokratiet erkender vi, at det at blive motiveret til at skifte spor til en kriminalitetsfri tilværelse faktisk er den del af behandlingen. Med en sådan erkendelse er man godt begyndt. Vi kan ikke på én gang mene, at den unge skal i behandling for at få styr på sin fornuft, og samtidig give dem det ansvar at træffe et fornuftigt valg om, hvorvidt de vil det.

Ungdomssanktionen er en behandlingsdom, og dette er ikke nyt i dansk straffelov.

Ligeledes kritiseres det, at ungdomssanktionen blander rets- og socialpolitik sammen. For Socialdemokratiet er dette helt fornuftigt. Det er for os at se netop måden at være konsekvente både over for kriminaliteten og over for årsagerne hertil.

Vender vi os herefter mod børn under 15 år, som har begået kriminalitet, bekræfter rapporten det synspunkt, vi i Socialdemokratiet hele tiden har haft, også når mediemaskinen har været mest varm, nemlig at kommunerne har de redskaber, der skal til.

Blandt ændringerne i serviceloven omkring truede børn, som trådte i kraft den 1. januar i år, er et krav om en handlingsplan over for kriminelle børn. Kommunerne skal have fat i barnet og barnets situation. Her præciserer lovforslaget, vi i dag har til behandling, at dette skal ske hurtigt ved at indsætte en tidsfrist på 7 dage.

Særlig når vi taler om ungdomskriminalitet, skal vi have fat i roden. Her har vi de store muligheder for at redde et liv fra den kriminelle løbebane og dermed også store muligheder for at skåne mange potentielle ofre i fremtiden. Sådanne muligheder må vi ikke lade gå fra os.

Socialdemokratiet kan varmt støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Nu har vi jo ganske dårlige erfaringer med de ungdomsfængsler, de lukkede institutioner i Sverige, eller hvad man kalder dem.

Jeg vil derfor spørge fru Sandy Brinck, om hun synes, det er en god idé, at man giver domstolene mulighed for at spærre de unge inde i op til 12 måneder.

Finder fru Sandy Brinck ikke, at det er meget lang tid, når man i øvrigt betænker de proble-